

คำวินิจฉัยของ พลโท จุล อติเรก ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๔ - ๕๕/๒๕๕๓

วันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๓

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มาตรา ๘๕/๑ มาตรา ๘๕/๓ มาตรา ๘๕/๘ และมาตรา ๘๕/๙ มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

ประธานวุฒิสภาส่งความเห็นของสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งมีนายพนัส ทัศนียานนท์ กับคณะ และนายคำนวณ ชโลภัตย์ กับคณะ ซึ่งเป็นผู้ร้องจำนวน ๒ คำร้องว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มาตรา ๑๗ โดยให้เพิ่มมาตรา ๘๕/๑ มาตรา ๘๕/๓ และมาตรา ๘๕/๙ บัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง มีอำนาจเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง และอำนาจประกาศให้บัตรเลือกตั้งเป็นบัตรเสียตามมาตรา ๘๕/๘ นั้น มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

นายพนัส ทัศนียานนท์ กับคณะรวม ๕๕ คน ซึ่งเป็นผู้ร้อง มีความเห็นว่า

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มาตรา ๑๗ (เพิ่มมาตรา ๘๕/๑ ถึงมาตรา ๘๕/๑๐) ผู้ร้องเห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติ ฯ มาตรา ๘๕/๑ มาตรา ๘๕/๓ และมาตรา ๘๕/๙ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้งก่อนและหลังประกาศผลการเลือกตั้ง ด้วยเหตุกระทำการโดยไม่สุจริตและเที่ยงธรรมได้นั้น ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ เพราะการที่ให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งที่กระทำการโดยไม่สุจริตและเที่ยงธรรมนั้น เนื่องจากสิทธิเลือกตั้งเป็นสิทธิพื้นฐานที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๕ รับรองไว้ ย่อมอยู่ในความคุ้มครองตามมาตรา ๒๗ คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นองค์กรอิสระ มีอำนาจหน้าที่ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด แต่ความเป็นอิสระของคณะกรรมการการเลือกตั้งจะต้องอยู่ภายใต้อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการรัฐธรรมนูญได้แยกอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งในการจัดการเกี่ยวกับการเลือกตั้งไว้ ถ้าการเลือกตั้งไม่สุจริตและเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจวินิจฉัยและจัดการการเลือกตั้งใหม่โดยอิสระ ทั้งก่อนและหลังประกาศผลการเลือกตั้ง ดังปรากฏตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๗ (๑) และมาตรา ๑๔๕ (๔) ส่วนปัญหาผู้สมัครกระทำผิดกฎหมายเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง

ดำเนินการสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๗ (๒) และมาตรา ๓๒๗ (๕) ซึ่งบัญญัติว่า การดำเนินคดีต่อศาลในความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้งหรือพรรคการเมือง นอกจากนี้พระราชบัญญัติ ฯ มาตรา ๒๗ การจัดการกับการกระทำความผิดตามกฎหมายเลือกตั้งโดยการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ให้กระทำโดยอำนาจศาลยุติธรรม คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจในการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่เฉพาะกรณีที่การเลือกตั้งไม่สุจริตและเที่ยงธรรมเท่านั้น หากไม่ปรากฏปัญหา คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องประกาศผลการเลือกตั้งเสมอ จะสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ไม่ได้ แม้จะเชื่อว่าผู้สมัครคนใดชื่อเสีย ก็ต้องไปดำเนินคดีอีกส่วนหนึ่ง

ผู้ร้องเห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติ ฯ มาตรา ๘๕/๑ มาตรา ๘๕/๓ และมาตรา ๘๕/๕ ที่ให้อำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ทำลายความคุ้มครองสิทธิพื้นฐานทางศาลที่ให้แก่ปวงชนอย่างชัดเจน มีผลเท่ากับเป็นการตั้งศาลขึ้นใหม่ ต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๔

ร่างพระราชบัญญัติ ฯ มาตรา ๘๕/๘ ที่บัญญัติให้อำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้งวินิจฉัยว่าพรรคการเมืองใดทุจริตในการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ แล้วกำหนดให้บัตรลงคะแนนของประชาชนในพื้นที่กระทำผิด ตกเป็นบัตรเสีย ถือเป็นบทบัญญัติที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ โดยล่วงสิทธิในทางการเมืองของหลายฝ่าย คือ สิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๗ ที่สมัครรับเลือกตั้งแล้วไม่มีสิทธิได้รับคะแนนจากประชาชน สิทธิในการรวมตัวเป็นพรรคการเมืองตามมาตรา ๕๗ ต้องสิ้นความหมายไป นอกจากนี้การเลือกตั้งเป็นอำนาจอธิปไตยของประชาชน การให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเข้าแทรกแซงการเลือกตั้งของประชาชนได้ทุกขั้นตอน มีอำนาจสรุปการกระทำผิดเพียงบางส่วน โดยกระบวนการชี้ขาดที่ไร้หลักเกณฑ์ ไร้หลักประกัน และสรุปเป็นความผิดพลาดของประชาชนทั้งมวลสั่งเลือกตั้งใหม่ หรือบอกล้างเจตนาของประชาชนประหนึ่งเป็นผู้พิทักษ์บุคคลเสมือนไร้ความสามารถ แม้ร่างพระราชบัญญัติ ฯ มาตรา ๘๕/๘ จะมุ่งจำกัดการใช้สิทธิพื้นฐาน โดยไม่ล่วงล้ำถึงขั้นเพิกถอนสิทธิก็ตาม แต่ก็จะต้องอยู่ในบังคับของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ ที่บัญญัติว่า “การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้” และมาตรา ๑๐๐ นี้บัญญัติให้ต้องนำคะแนนของประชาชนมาคำนวณเป็นผลเลือกตั้งเสมอ ผู้ร้องเสนอว่า รัฐสภาได้ล่วงล้ำจำกัดสิทธิพื้นฐานของประชาชนที่รัฐธรรมนูญมิได้ให้อำนาจไว้ และมาตรการดังกล่าวยังบัญญัติเกินความจำเป็น อ้างเอาการกระทำผิดของคนจำนวนหนึ่งมาทำลายสิทธิคนทั้งกระบวนการเลือกตั้ง ขัดต่อหลักที่ว่าด้วยหน้าที่รักษาสาระสำคัญของสิทธิ ร่างพระราชบัญญัติ ฯ มาตรา ๘๕/๘ จึงเป็นการละเมิดรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ ด้วย

นายกำนวน ชโลปลัมภ์ สมาชิกวุฒิสภา กับคณะ ๒๕ คน ซึ่งเป็นผู้ร้อง มีความเห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติ ฯ มาตรา ๘๕/๑ มาตรา ๘๕/๓ และมาตรา ๘๕/๕ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งด้วยเหตุกระทำการไม่สุจริตและเที่ยงธรรม นั้น มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง ซึ่งจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ แต่ปรากฏว่า ไม่มีบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญใดที่ให้อำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของบุคคลใด หรือให้มีการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของบุคคลโดยคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ ดังนั้น ผู้ร้องจึงเห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติ ฯ มาตรา ๘๕/๑ มาตรา ๘๕/๓ และมาตรา ๘๕/๕ ที่บัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งได้ จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕

ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติเรื่องการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไว้ในบทกำหนดโทษ ให้ศาลเป็นผู้มีอำนาจสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของบุคคล ศาลจะต้องลงโทษจำคุกและหรือปรับบุคคลนั้นก่อน แล้วจึงสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้ที่ได้รับโทษอาญาด้วยทุกครั้ง ถือได้ว่าการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของบุคคลเป็นส่วนควบของโทษจำคุกและหรือปรับ ซึ่งเป็นโทษอาญา ใช้บังคับแก่บุคคลทุกคนที่กระทำผิดตามพระราชบัญญัติ ฯ แต่ร่างพระราชบัญญัติ ฯ มาตรา ๘๕/๑ มาตรา ๘๕/๓ และมาตรา ๘๕/๕ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา โดยบุคคลเหล่านั้นไม่ต้องรับโทษทางอาญาด้วย ทั้งที่พฤติการณ์ในการกระทำผิดมีลักษณะเหมือนกัน ต่างกันที่องค์กรผู้ใช้อำนาจเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งระหว่างศาลกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ ที่บัญญัติให้อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล และขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติให้บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน เพราะคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นองค์กรในทางบริหารไม่ใช่ศาล จึงไม่มีสิทธิใช้อำนาจของศาลเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของบุคคลใด ผู้ร้องเห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติ ฯ มาตรา ๘๕/๑ มาตรา ๘๕/๓ และมาตรา ๘๕/๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ มาตรา ๒๓๔ และมาตรา ๒๓๑ ด้วย เพราะให้อำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้งมีฐานะเท่ากับเป็นศาล

คณะรัฐมนตรีชี้แจงว่า รัฐธรรมนูญมีความประสงค์ที่จะปฏิรูปการเมือง โดยจัดตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งขึ้น เป็นองค์กรอิสระที่จะควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภา

ผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ฯลฯ ให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม จึงได้ให้อำนาจหน้าที่แก่ คณะกรรมการการเลือกตั้งหลายประการดังที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๕ มาตรา ๑๔๗ ซึ่งรวมถึงการวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาข้อโต้แย้งต่างๆ ตามที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาจะได้กำหนดต่อไป รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๖ (๔) บัญญัติว่า บุคคลต้องห้ามใช้สิทธิเลือกตั้ง “ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง” โดยไม่ได้กำหนด ให้เป็นของหน่วยงานใด และเมื่อการวินิจฉัยเกี่ยวกับการประพฤติไม่สุจริตและเที่ยงธรรมในการเลือกตั้ง เป็นอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งด้วย ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแล้ว

ประเด็นเกี่ยวกับการกำหนดให้บัตรเลือกตั้งที่ลงคะแนนให้แก่พรรคการเมืองเป็นบัตรเสีย เพราะพรรคการเมืองกระทำการโดยไม่สุจริตและเที่ยงธรรมตามร่างพระราชบัญญัติ ฯ มาตรา ๘๕/๘ นั้น ผู้ร้องเห็นว่า ในการลงคะแนนเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อเป็นการลงคะแนนเลือกพรรคการเมืองใด พรรคการเมืองหนึ่งโดยใช้เขตประเทศเป็นเขตเลือกตั้ง คะแนนที่ลงให้กับพรรคการเมืองนั้นย่อมเป็น ประโยชน์แก่ผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อทุกคนร่วมกัน มิใช่เป็นประโยชน์แก่ผู้สมัครรายใดรายหนึ่ง และการกระทำผิดของบุคคลใดบุคคลหนึ่งย่อมมิใช่เป็นไปเพื่อประโยชน์แก่บุคคลใดโดยเฉพาะ แต่มีผลถึง ผู้สมัครของพรรคการเมืองนั้นทุกคน เมื่อปรากฏหลักฐานว่า มีการทุจริตในเขตพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง พรรคการเมืองที่ได้รับคะแนนในเขตดังกล่าวย่อมไม่สมควรได้รับประโยชน์จากการนั้น เพราะเป็นการ เปรียบพรรคการเมืองอื่น อันเป็นผลจากการเลือกตั้งที่ไม่สุจริตและเที่ยงธรรม และการจะให้เลือก ใหม่ก็ไม่เป็นธรรมแก่ผู้สุจริต จึงเห็นว่ามีเหตุผลสมควรแล้ว

การไม่นับคะแนนบัตรเลือกตั้งเป็นการละเมิดสิทธิเลือกตั้งของประชาชน และสิทธิสมัคร รับเลือกตั้งด้วยนั้น ซึ่งถ้าหากให้มีการเลือกตั้งใหม่ก็ทำให้สิทธิของประชาชนเสียไปด้วย แต่การไม่นับ คะแนนของพรรคที่กระทำโดยไม่สุจริต แม้จะรวมสิทธิเลือกตั้งของผู้สุจริต ก็ไม่ถือเป็นการละเมิดสิทธิ และเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ ได้ เพราะเป็นกรณีที่กฎหมายกำหนด มาตรการให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

คณะกรรมการการเลือกตั้งชี้แจงว่า รัฐธรรมนูญบัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทำหน้าที่ เป็นผู้ควบคุมและดำเนินการให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ฯลฯ ให้เป็นไป โดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้มีอำนาจออกคำสั่งในการบริหาร ตลอดจนการวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาข้อโต้แย้ง ที่เกิดขึ้นตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง ฯ และสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ เมื่อมี หลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ซึ่งรัฐธรรมนูญได้บัญญัติ เป็นบทยกเว้นจากหลักการแบ่งแยกอำนาจ การที่รัฐสภาบัญญัติกฎหมายให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง

มีอำนาจหน้าที่เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งที่กระทำการฝ่าฝืนกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง ฯ เห็นว่าไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ ซึ่งมีใช้การดำเนินคดีอาญาจะต้องกระทำโดยศาล พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๐ (๘) และมาตรา ๘ วรรคสอง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่พิจารณาประกาศเฉพาะผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ไม่มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า ได้รับเลือกตั้งมาโดยไม่สุจริตและเที่ยงธรรมเท่านั้น ตามร่างพระราชบัญญัติ ฯ มาตรา ๘๕/๑ และมาตรา ๘๕/๓ ให้มีคณะกรรมการตรวจสอบเพื่อเป็นหลักประกันความถูกต้องของคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งและความเป็นธรรมแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง จึงเห็นว่า การที่ให้อำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้งก่อนและหลังการประกาศผลการเลือกตั้งตามมาตรา ๘๕/๑ มาตรา ๘๕/๓ และมาตรา ๘๕/๔ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

ในส่วนที่ให้อำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้บัตรเลือกตั้งที่ลงให้พรรคการเมืองในเขตพื้นที่ที่มีพรรคการเมือง เจ้าหน้าที่ของพรรคการเมืองหรือสมาชิกพรรคการเมืองกระทำการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติ ฯ หรือก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำ สนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้ผู้อื่นกระทำการดังกล่าวเพื่อประโยชน์แก่พรรคการเมือง เป็นบัตรเสียและมีให้นับเป็นคะแนนตามร่างพระราชบัญญัติ ฯ มาตรา ๘๕/๘ นั้น เห็นว่า เป็นมาตรการที่จำเป็นแม้จะมีเสียงของผู้บริสุทธิ์ปะปนอยู่บ้างก็ตาม เนื่องจากไม่มีวิธีที่ดีกว่า แต่ก็จะใช้เฉพาะในหน่วยเลือกตั้งนั้นๆ เท่านั้น และไม่เกี่ยวกับผู้สมัครของพรรคอื่นที่มีได้มีการกระทำอันเป็นเหตุให้ได้คะแนนเสียงโดยไม่สุจริตและเที่ยงธรรม เห็นว่าไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง

มีประเด็นที่ต้องพิจารณาว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องทั้งสอง หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญใดที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้ว ก่อนที่นายกรัฐมนตรีจะนำร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นขึ้นทูลเกล้า ฯ (๒) หากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภารวมกัน มีจำนวนไม่น้อยกว่ายี่สิบคน เห็นว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ หรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ให้เสนอความเห็นต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา หรือประธานรัฐสภา แล้วแต่กรณี แล้วให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับความเห็นดังกล่าว ส่งความเห็นนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย และแจ้งให้นายกรัฐมนตรีทราบโดยไม่ชักช้า”

พิจารณาคำร้องแต่ละเรื่อง มีสมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่ายี่สิบคน เห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติ ฯ ที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้ว มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ โดยเสนอต่อประธานวุฒิสภา และประธานวุฒิสภาส่งความเห็นดังกล่าวให้ศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย นั้น เห็นว่า กรณีเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๒ วรรคหนึ่ง (๒) ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจรับคำร้องทั้งสองไว้พิจารณาวินิจฉัยต่อไปได้ และเนื่องจากคำร้องของ นายพนัส ฯ กับคณะ เสนอความเห็นให้พิจารณาวินิจฉัยร่างพระราชบัญญัติ ฯ มาตรา ๘๕/๑ มาตรา ๘๕/๓ และมาตรา ๘๕/๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และมาตรา ๘๕/๘ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญอีกประเด็นหนึ่ง ส่วนคำร้องของ นายคำนวณ ฯ กับคณะ เสนอความเห็นให้พิจารณาเพียงประเด็นเดียวว่า ร่างพระราชบัญญัติ ฯ มาตรา ๘๕/๑ มาตรา ๘๕/๓ และมาตรา ๘๕/๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ซึ่งสมควรรวมการพิจารณาวินิจฉัยในประเด็นอย่างเดียวกันได้

จึงมีประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยในประเด็นอย่างเดียวกันทั้งสองคำร้องในประการแรก ว่า ร่างพระราชบัญญัติ ฯ มาตรา ๘๕/๑ มาตรา ๘๕/๓ และมาตรา ๘๕/๕ มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๒๓๓ มาตรา ๒๓๕ และมาตรา ๒๗๑ หรือไม่

ร่างพระราชบัญญัติ ฯ ดังกล่าว บัญญัติว่า “มาตรา ๘๕/๑ ก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง ถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้งสืบสวนสอบสวนแล้วเห็นว่า มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครผู้ใดกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หรือมีพฤติการณ์ที่เชื่อได้ว่าผู้สมัครผู้ใดก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำ สนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลอื่นกระทำการดังกล่าว หรือรู้ว่ามีกระทำการดังกล่าวแล้วไม่ดำเนินการเพื่อระงับการกระทำนั้น ถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่ากรกระทำนั้นน่าจะมีผลให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้สมัครที่กระทำการเช่นนั้นทุกรายเป็นเวลาหนึ่งปี โดยให้มีผลนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่ง

ในกรณีที่ปรากฏต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งว่ามีการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนตามวรรคหนึ่งไม่เป็นการกระทำของผู้ใด ถ้าเห็นว่าผู้สมัครผู้ใดจะได้รับประโยชน์จากการกระทำนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้ผู้สมัครผู้นั้นระงับ หรือดำเนินการใดเพื่อแก้ไขความไม่สุจริตและเที่ยงธรรมนั้นภายในเวลาที่กำหนด ในกรณีที่ผู้สมัครผู้นั้นไม่ดำเนินการตามคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สันนิษฐานว่าผู้สมัครผู้นั้นเป็นผู้สนับสนุนการกระทำนั้น

มติของคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามมาตรานี้ต้องมีคะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์

เมื่อมีคำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้สมัครคนใดแล้ว ให้พิจารณาดำเนินการให้มีการดำเนินคดีอาญาแก่ผู้สมัครผู้นั้นด้วย

ในกรณีที่มีคำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามมาตรานี้ภายหลังวันลงคะแนนและผู้สมัครที่ถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ได้คะแนนเลือกตั้งมากที่สุดเขตเลือกตั้งนั้น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่”

“มาตรา ๘๕/๓ ให้มีคณะกรรมการตรวจสอบคณะหนึ่งประกอบด้วย ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการกฤษฎีกาทุกคณะตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกาซึ่งไม่เป็นข้าราชการที่มีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ และไม่เป็นสมาชิกพรรคการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นในพรรคการเมืองเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรานี้ ในกรณีที่ประธานกรรมการกฤษฎีกาคณะใดไม่อาจดำรงตำแหน่งกรรมการได้ ให้กรรมการกฤษฎีกาประจำคณะนั้นเลือกกรรมการกฤษฎีกาคณะหนึ่งในคณะเดียวกันที่ไม่มีลักษณะต้องห้ามดังกล่าวเป็นกรรมการแทน ในกรณีที่ไม่มีกรรมการกฤษฎีกาคนใดให้คณะกรรมการนี้ประกอบด้วยกรรมการเท่าที่มีอยู่

ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งจะวินิจฉัยให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้สมัครผู้ใด ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งความเห็นพร้อมด้วยสำนวนการสืบสวนสอบสวนไปยังคณะกรรมการตามพรรคหนึ่ง เพื่อพิจารณาให้ความเห็นว่า ความเห็นดังกล่าวเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือคณะกรรมการการเลือกตั้งกระทำการโดยเที่ยงธรรมหรือไม่ หากคณะกรรมการดังกล่าวมีความเห็นต่างไปจากความเห็นของคณะกรรมการการเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งจะมีคำวินิจฉัยตามความเห็นเดิมก็ได้ แต่ต้องแสดงเหตุผลและให้ประกาศคำวินิจฉัยพร้อมทั้งเหตุผลและความเห็นของคณะกรรมการตามพรรคหนึ่งในราชกิจจานุเบกษา

การให้ความเห็นของคณะกรรมการตามพรรคสอง ต้องกระทำโดยที่ประชุมคณะกรรมการที่มีกรรมการร่วมประชุมไม่น้อยกว่าสองในสามและต้องกระทำภายในเวลาไม่เกินห้าวันนับแต่วันได้รับเรื่องจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง หากพ้นห้าวันแล้วยังไม่มีความเห็นของคณะกรรมการ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการต่อไป

ให้คณะกรรมการตามพรรคหนึ่งได้รับคำตอบแทนตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด”

“มาตรา ๘๕/๔ ถ้าปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าก่อนได้รับเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ใด กระทำการใดๆ โดยไม่สุจริตเพื่อให้ตนเองได้รับเลือกตั้ง หรือได้รับเลือกตั้งมาโดยไม่สุจริต

โดยผลของการที่บุคคลหรือพรรคการเมืองใดได้กระทำ ทั้งนี้ อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หรือกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง คณะกรรมการการเลือกตั้งจะสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของสมาชิกผู้นั้นมีกำหนดเวลาหนึ่งปีก็ได้ แต่ต้องสั่งภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง แล้วแจ้งให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรและนายกรัฐมนตรีทราบ

ให้นำความในมาตรา ๘๕/๓ มาใช้บังคับกับการดำเนินการตามวรรคหนึ่งโดยอนุโลม”

พิจารณาตามบทบัญญัติของร่างพระราชบัญญัติ ฯ มาตรา ๘๕/๑ บัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้สมัคร เพราะเหตุมีพฤติการณ์การกระทำต่าง ๆ ที่ทำให้ผลการเลือกตั้งไม่สุจริตและเที่ยงธรรม ทั้งนี้ เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๖ (๔) มาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง (๓) (๔) (๖) มาตรา ๑๔๗ กล่าวคือ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๖ (๔) บัญญัติว่า “บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ในวันเลือกตั้ง เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง คือ (๔) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง” หมายความว่า ผู้ที่อยู่ระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิจะไปใช้สิทธิเลือกตั้งไม่ได้ แต่ใครเป็นผู้มีอำนาจสั่งเพิกถอน รัฐธรรมนูญไม่ได้บัญญัติไว้ แต่เป็นที่เข้าใจได้ว่า สิทธิของบุคคลมีสิทธิเลือกตั้งนั้น สิทธิดังกล่าวอาจถูกเพิกถอนได้ พิจารณาทบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องได้แก่ มาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง (๓) ซึ่งบัญญัติให้อำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสืบสวนสอบสวนวินิจฉัยเกี่ยวกับปัญหาการเลือกตั้ง มาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง (๔) บัญญัติให้อำนาจการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ กรณีที่มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม นอกจากนี้ มาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง (๖) ยังให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจดำเนินการอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติอีกด้วย

ครั้นเมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจดำเนินการตามรัฐธรรมนูญดังกล่าวข้างต้น ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง บัญญัติให้อำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้สมัครเลือกตั้งนั้น ก็เท่ากับว่าเห็นชอบให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นหน่วยงานหรือองค์กรที่มีอำนาจเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๖ (๔) โดยไม่ต้องการให้เป็นอำนาจของศาล เพราะตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ต้องการให้มีคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งเป็นองค์กรหนึ่ง มีอำนาจในการจัดการการเลือกตั้งให้เสร็จสิ้นรวดเร็ว ให้ได้คนดี ได้ผู้ที่ได้คะแนนเสียงโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ดังนั้น การที่รัฐสภาบัญญัติกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งได้ ก็ต้องหมายความว่า รัฐสภาไม่มีความประสงค์จะให้อยู่ในอำนาจของศาลในกระบวนการยุติธรรมเช่นอย่างที่เคยมีมาแล้ว

การจะพิจารณาว่า ร่างพระราชบัญญัติ ฯ ดังกล่าวไม่เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ ที่บัญญัติว่า “อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้” หรือไม่ นั้น ได้พิจารณาความตามบทบัญญัติดังกล่าว เห็นว่ารัฐธรรมนูญได้วางหลักการกว้างๆ ในการใช้อำนาจทั้ง ๓ ทาง ของการปกครองระบอบประชาธิปไตย แต่เมื่อรัฐสภาได้ตรากฎหมายภายในอำนาจของรัฐสภา หากกฎหมายดังกล่าวไม่ขัดต่อหลักการพื้นฐาน สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ ก็ต้องถือว่าเป็นการชอบด้วยรัฐธรรมนูญแล้ว ด้วยเหตุผลดังวินิจฉัยแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องพิจารณาว่า ที่รัฐธรรมนูญได้บัญญัติเกี่ยวกับอำนาจศาลไว้ในมาตรา ๒๓๓ มาตรา ๒๓๔ และมาตรา ๒๓๑ ซึ่งเป็นกรณีทั่วไป ของศาล ในกระบวนการยุติธรรมว่าจะเกี่ยวข้องกับคำร้องในส่วนที่ให้อำนาจแก่คณะกรรมการการเลือกตั้ง มีอำนาจสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งอย่างไรต่อไปอีก เมื่ออำนาจดังกล่าวเป็นอำนาจตามกฎหมาย จึงเห็นว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงมีอำนาจดำเนินการตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง (๖) บัญญัติไว้ เป็นการชอบด้วยหลักการแล้ว

การที่กฎหมายบัญญัติให้อำนาจแก่คณะกรรมการการเลือกตั้งดังกล่าว มิใช่เป็นการตัดสิทธิผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งมีสิทธิตามที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ทุกประการ แต่เมื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ก็มีผลทำให้ผู้นั้นมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๕ (๓) ซึ่งบัญญัติว่า “บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คือ (๓) เป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๑๐๖ (๑)(๒) หรือ (๔).....”

กฎหมายบัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งนั้น ก็ไม่เป็นการเลือกปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ อีกเช่นกัน เพราะเป็นกฎหมายที่ใช้ทั่วไป มิได้ใช้เฉพาะผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดหรือกลุ่มหนึ่งกลุ่มใด

ก่อนที่คณะกรรมการการเลือกตั้งจะสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้ใด จะต้องแจ้งความเห็นไปให้คณะกรรมการคณะหนึ่งพิจารณาความเห็นของคณะกรรมการการเลือกตั้งเสียก่อนตามร่างพระราชบัญญัติ ฯ มาตรา ๘๕/๓ นั้น เห็นว่าเป็นความชอบธรรมเพื่อถ่วงถ่วง และคณะกรรมการการเลือกตั้งจะเห็นชอบกับคณะกรรมการชุดดังกล่าวหรือไม่ก็ได้ ไม่เป็นการขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ เพราะการดำเนินการของคณะกรรมการดังกล่าวไม่เป็นการตัดอำนาจหรือมีอำนาจเหนือคณะกรรมการการเลือกตั้งร่างพระราชบัญญัติ ฯ มาตรา ๘๕/๓ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

นอกจากนี้ แม้ร่างพระราชบัญญัติ ฯ มาตรา ๘๕/๑ ให้อำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งได้ก่อนการประกาศผลการเลือกตั้งเท่านั้น แต่ครั้งเมื่อประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว ก็ยังให้อำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้งตามร่างพระราชบัญญัติ ฯ มาตรา ๘๕/๕ ที่สั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งได้อีก ถ้าหากได้ความว่ามีส่วนทำให้ผลการเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ซึ่งเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๗ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องดำเนินการสืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงโดยพลันเมื่อ..... (๒) ปราบกฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าก่อนได้รับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ใดได้กระทำการใดๆ โดยไม่สุจริตเพื่อให้ตนเองได้รับเลือกตั้ง หรือได้รับเลือกตั้งมาโดยไม่สุจริตโดยผลของการที่บุคคลหรือพรรคการเมืองใดได้กระทำลงไป ทั้งนี้ อันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง หรือกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น” วรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อดำเนินการตามวรรคหนึ่งเสร็จแล้ว คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องพิจารณาวินิจฉัยสั่งการโดยพลัน”

พิจารณาความตามร่างพระราชบัญญัติ ฯ มาตรา ๘๕/๕ แล้ว เห็นว่า สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๗ วรรคหนึ่ง (๒) ดังกล่าวข้างต้น ที่ให้อำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งแก่ผู้ได้รับเลือกตั้งมาโดยไม่สุจริตได้ จึงไม่เป็นการขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญด้วยเช่นกัน พิจารณาแล้วจึงเห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติ ฯ มาตรา ๘๕/๑ มาตรา ๘๕/๓ มาตรา ๘๕/๕ ไม่มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๒๓๓ มาตรา ๒๓๔ และมาตรา ๒๗๑

คงมีประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยตามคำร้องของนายพนัส ฯ กับคณะ อีกประเด็นหนึ่งว่า ร่างพระราชบัญญัติ ฯ มาตรา ๘๕/๘ มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ หรือไม่ ร่างพระราชบัญญัติ ฯ มาตรา ๘๕/๘ ดังกล่าว บัญญัติว่า “ก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง ถ้าปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าพรรคการเมือง เจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง หรือสมาชิกของพรรคการเมือง ผู้ใดได้กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หรือก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำ สนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้ผู้อื่นกระทำการดังกล่าวเพื่อประโยชน์แก่พรรคการเมือง ถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าการกระทำดังกล่าวน่าจะเป็นผลให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจประกาศให้บัตรเลือกตั้งที่ลงคะแนนให้แก่พรรคการเมืองนั้นเป็นบัตรเสีย และมีให้นับเป็นคะแนน ทั้งนี้ เฉพาะในเขตพื้นที่ที่มีการกระทำนั้น

การกำหนดเขตพื้นที่ตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจกำหนดจากหน่วยเลือกตั้งหรือเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งก็ได้ โดยคำนึงถึงผลกระทบแห่งการกระทำนั้น

ให้นำความในมาตรา ๘๕/๓ มาใช้บังคับกับการดำเนินการตามวรรคหนึ่งโดยอนุโลม”

พิจารณาความตามร่างพระราชบัญญัติ ฯ มาตรา ๘๕/๘ ดังกล่าว ถ้าหากได้ความว่า พรรคการเมือง เจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง หรือสมาชิกของพรรคการเมือง กระทำการใดๆ อันเป็นเหตุให้ผลการเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจไม่นับคะแนนของพรรคการเมืองนั้นในหน่วยเลือกตั้งหรือเขตพื้นที่ที่กระทำการฝ่าฝืนนั้น น่าจะไม่ใช่การขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ เพราะอำนาจการสั่งให้เลือกตั้งใหม่จะทำให้คะแนนของผู้สุจริตต้องเสียไปด้วยทั้งเขตเลือกตั้ง แต่ตามร่างพระราชบัญญัติ ฯ ดังกล่าวให้เสียไปเฉพาะในหน่วยหรือในเขตพื้นที่นั้นๆ เท่านั้น และหากจะไม่นับคะแนนของพรรคการเมืองอื่นด้วยนั้นก็จะเป็นธรรม เพราะพรรคการเมืองอื่นไม่มีส่วนในการกระทำที่ไม่ชอบดังกล่าว การที่กฎหมายบัญญัติเช่นนี้ เห็นว่าเป็นผลดีและเป็นธรรมแก่ผู้สมัครที่มีได้กระทำการฝ่าฝืนกฎหมาย คงไม่นับคะแนนเฉพาะพรรคการเมืองที่พรรคการเมืองนั้นเอง สมาชิกพรรค หรือเจ้าหน้าที่ของพรรคดังกล่าวกระทำการฝ่าฝืนเท่านั้น แม้จะมีคะแนนเสียงของผู้สุจริตต้องเสียไปด้วยก็ตาม แต่ก็ใช่วิธีที่ดีที่สุดและดีกว่าจะให้เสียไปทั่วประเทศ เพราะการเลือกแบบบัญชีรายชื่อได้แบ่งเขตพื้นที่ไว้ กรณีนี้จะเสียไปเฉพาะหน่วยเลือกตั้งหรือเขตพื้นที่นั้นๆ เท่านั้น จึงเห็นว่า มาตรการดังกล่าวเป็นธรรมและป้องกันมิให้พรรคการเมือง สมาชิกพรรค หรือเจ้าหน้าที่ของพรรคเอาเปรียบพรรคอื่น

การที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งไม่นับคะแนนของผู้สุจริตด้วยนั้น จะเป็นการทำให้คะแนนเสียงของผู้บริสุทธิ์ต้องเสียไป ซึ่งผลจากการใช้สิทธิของบุคคลจะถูกจำกัดบ้างก็ตาม แต่ตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปทางการเมืองต้องการให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยบริสุทธิ์และยุติธรรม รัฐธรรมนูญจึงบัญญัติมาตรา ๑๔๕ และมาตรา ๑๔๗ ให้อำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการเพื่อให้การเลือกตั้งบริสุทธิ์โดยสุจริตและเที่ยงธรรมไว้แล้ว เมื่อมีกฎหมายมาสนับสนุนเพื่อให้ได้ผลตามเจตนารมณ์ดังกล่าว จึงเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติ ฯ มาตรา ๘๕/๘ ไม่มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕

อาศัยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยว่า

๑. ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มาตรา ๘๕/๑ มาตรา ๘๕/๓ และมาตรา ๘๕/๕ ไม่มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๒๓๓ มาตรา ๒๓๔ และมาตรา ๒๗๑

๒. ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มาตรา ๘๕/๘ ไม่มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕

พลโท จุล อติเรก

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ